

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ห่วยใต้ดิน ถือว่าเป็นธุรกิจหนึ่งที่อยู่บนความคาดหวังบนความเสี่ยงของคนในสังคมไทยมายาวนาน ซึ่งในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ตกต่ำ ส่งผลทำให้ประชาชนจำเป็นต้องหารายได้ในทางที่ผิด เล่นการพนันหรือห่วยใต้ดินเพิ่มมากขึ้น ห่วยใต้ดินจึงมีผลกระทบในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้ซื้อ ครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ ถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาห่วยใต้ดิน เช่น การนำห่วยใต้ดินขึ้นมาอยู่บนดินที่เรียกว่า “ห่วยบนดิน” และห่วยออนไลน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นโยบายเหล่านี้กลับเป็นดาบสองคมที่ทำให้เป็นการเพิ่มจำนวนผู้เล่นการพนันมากขึ้น และไม่สามารถทำให้ห่วยใต้ดินหายไปจากสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากศึกษาหาข้อเท็จจริงว่า ปัจจัยการสื่อสารอะไรที่มีผลต่อการซื้อห่วยใต้ดินของคนจำนวนมาก และผู้ซื้อห่วยใต้ดินมีพฤติกรรมการซื้อเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อห่วยใต้ดินของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. พฤติกรรมการซื้อห่วยใต้ดินของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อห่วยใต้ดินของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
 - 2.1 ปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่ สื่อ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ
 - 2.2 ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ สถานการณ์ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และกฎหมาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จึงใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (depth interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และพิจารณาตามคุณสมบัติที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด และรอบด้าน จึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ซื้อหอยไต้หวัน ได้แก่ นักเรียน / นักศึกษา คนทำงาน และผู้สูงอายุ รวม 12 คน
2. กลุ่มผู้เลิกซื้อหอยไต้หวัน ได้แก่ นักเรียน/ นักศึกษา คนทำงาน และผู้สูงอายุ รวม 3 คน
3. บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คนเดินโพง และเจ้ามือ รวม 3 คน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18 - 70 ปี มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา รับจ้าง พนักงาน เจ้าของกิจการ และแม่บ้าน มีรายได้ 2,500 - 30,000 บาท การศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาตรี มีประสบการณ์ซื้อตั้งแต่ 3 - 40 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีคนในครอบครัวซื้อหอยไต้หวัน ได้แก่ พ่อ แม่ และพี่ สามารถแจกแจงได้ ดังนี้

กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18 - 22 ปี มีรายได้ 3,000 - 5,500 บาท มาจากเงินสนับสนุนที่ผู้ปกครองส่งมาให้ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และรายได้พิเศษ เริ่มซื้อหอยไต้หวันตั้งแต่ระดับชั้นมัธยม ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างบางคนรู้ว่า บุตรของตนเองซื้อหอยไต้หวัน

กลุ่มคนทำงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 28 - 49 ปี มีรายได้ 4,000 - 30,000 บาท มาจากการประกอบอาชีพเช่น อาชีพรับจ้าง เงินเดือนพนักงาน และการประกอบธุรกิจ มีประสบการณ์ซื้อหอยไต้หวัน 3 - 15 ปี

กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 63 - 70 ปี มีรายได้ 2,500 - 30,000 บาท มาจากการประกอบอาชีพ เงินเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ การประกอบธุรกิจ และเงินจากบุตร มีประสบการณ์ซื้อหอยไต้หวัน 3 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่สูง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อหอยไต้หวัน

จากการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหอยไต้หวัน พบว่า ซื้อหอยไต้หวันเพียงงวดละ 1 ครั้ง นิยมซื้อหอยไต้หวันในรูปแบบ สองตัว ถ่าง - บน สามตัว หัว - ท้าย เต็ง โต๊ด และหอยไต้หวันเฉพาะในแต่ละพื้นที่เช่น หอยกระด้าง หอยแอร์ กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษามีซื้อไม่เกิน 900 บาท ส่วนกลุ่มคนทำงานซื้อตั้งแต่ 2,000 - 10,000 บาท และผู้สูงอายุซื้อตั้งแต่ 1,000 - 3,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10 - 33.33 ของรายได้) โดยจะสั่งซื้อหอยไต้หวันด้วยตนเอง และต้องได้หลักฐานในการซื้อ หากมีความจำเป็นจึงจะฝากคนที่ไว้ใจได้ซื้อ โดยคนเดินโพงจะมารับยอดซื้อที่บ้านก่อนวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาลหนึ่งวัน หรือ ตอนเช้าของวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล สามารถแจกแจง ได้ดังนี้

กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ส่วนใหญ่ซื้อหอยใต้ดินงวดละ 2 -3 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้อหอยใต้ดินงวดละ 1 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อคือ 2 ตัวล่าง - บน และหอยกระด้าง มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 300 - 900 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10 - 16.36 ของรายได้)

กลุ่มคนทำงาน ส่วนใหญ่ซื้อหอยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้องวดละ 6 - 7 ครั้ง รูปแบบที่นิยมซื้อคือ 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 1,000 - 10,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 25 - 33.33 ของรายได้)

กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ซื้องวดหอยใต้ดินเพียงงวดละ 1 ครั้ง มีเพียงบางรายที่ซื้องวดละ 1 - 2 ครั้ง รูปแบบที่นิยม 2 ตัวบน - ล่าง 3 ตัวหัว - ท้าย เต็ง โต๊ด มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 1,000 - 3,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 10 - 40 ของรายได้)

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อหอยใต้ดิน

1. กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน คือมาจากครอบครัวที่ซื้อหอย และไม่ซื้อหอย ผลการวิจัยพบว่า มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อที่แตกต่างกัน
2. กลุ่มคนทำงาน ที่มีมีรายได้ที่แตกต่างกัน คือ มีรายได้น้อย และมีรายได้มาก ผลการวิจัยพบว่า มีผลต่อความถี่ รูปแบบในการซื้อ และมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน
3. กลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีประสบการณ์ซื้อแตกต่างกัน คือมีประสบการณ์ซื้อมาก และประสบการณ์ซื้อน้อย ผลการวิจัยพบว่า มีผลต่อรูปแบบ และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน
4. การวิเคราะห์กลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษ คนทำงาน และผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า มีผลต่อรูปแบบ และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อหอยใต้ดิน

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบในการซื้อหอยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า

ประเภทของสื่อที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ คือ

ลำดับที่ 1 สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนเดินโพย บุคคลรอบข้าง

ลำดับที่ 2 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

ลำดับที่ 3 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ตำราทำนายฝัน เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ด ตารางเลขประจำวัน

เนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบ ผลตอบแทน ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ และการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจและกระตุ้นให้อยากซื้อ

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (1) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน เช่น อาศัยอยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหอย (2) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน (3) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ และด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความต้องการเงินเงินรางวัล ความชอบ รักความสนุกสนาน อยากรู้ อยากลอง (4) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของหอยรัฐบาล เช่น รูปแบบที่ต้องการซื้อหอยรัฐบาล ไม่มีขาย

ผลการวิจัยสามารถแจกแจงตามกลุ่มตัวอย่าง และสรุปได้ ดังนี้

กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อรูปแบบในการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนเดินโพย และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงวิธีการเล่น และผลตอบแทนที่น่าสนใจ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการกระตุ้นอารมณ์ และสร้างเหตุผลให้อยากซื้อ สื่อมวลชน ได้แก่ อินเทอร์เน็ต มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลความเชื่อเรื่องความฝันโดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ ด้วยการทำนายทายทัก

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ ได้แก่ (อันดับ 1) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญ เช่น วันเกิดตนเอง บุคคลรอบข้าง และด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ ในปัจจุบันมีการซื้อขายหอย (อันดับ 2) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน (อันดับ 3) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้ อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล ความชอบ

กลุ่มคนทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ คนเดินโพย ตนเอง หมอคู และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ วิธีการซื้อ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และผลตอบแทน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ ได้แก่ การนำเสนอตัวเลข และการทำนาย สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยู โทททัศน์ หนังสือพิมพ์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ความเชื่อ รูปแบบการซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการสร้างอารมณ์ขันและการกระตุ้นให้อยากซื้อ และสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เอกสาร เลขแก๊ง เลขเด็ด ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยตัดสินใจ เช่น รูปแบบการซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ และสร้างความมั่นใจในการซื้อ

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ ได้แก่ (อันดับ 1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้ อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล รักความสนุกสนาน (อันดับ 2) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ การซื้อ รดใหม่ และวันสำคัญ ส่วนด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมปัจจุบันมีการซื้อขายหอย และ

ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ โศกลาง ความฝัน (อันดับ 3) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของห่วยรัฐบาล เช่น รูปแบบที่ต้องการรัฐบาลไม่มีขาย

กลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนเดินโพย และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ รูปแบบ วิธีการเล่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และผลตอบแทน โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจด้วยการให้ข้อมูลแหล่งแสวงหาตัวเลข สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ข่าวสารทั่วไปเรื่องความเชื่อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการกระตุ้นให้อยากซื้อ และสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ตำราทำนายฝัน ตารางเลขประจำวัน มีเนื้อหาที่เป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ เลขเด็ด รูปแบบการซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจและสร้างความมั่นใจในการซื้อ เช่น การทำนายทายทัก

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อรูปแบบการซื้อ ได้แก่ (อันดับ 1) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายห่วย และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ โศกลาง (อันดับ 2) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการเงินรางวัล และรักความสนุกสนาน (อันดับ 3) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ

3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อห่วยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า

ประเภทของสื่อที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ คือ

สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง เพื่อน คนเดินโพย หมอคู่ และบุคคลรอบข้าง

เนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ ความเชื่อ รูปแบบในการซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจและกระตุ้นอารมณ์ให้อยากซื้อ ได้แก่ โปรมอชั่น ผลตอบแทน สิทธิพิเศษ และการทำนาย

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความชอบ ความต้องการเงินรางวัล รักความสนุกสนาน (2) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ โศกลาง ความฝัน (3) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีการซื้อขายห่วย (4) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษและวันสำคัญต่าง ๆ (5) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของสลากกินแบ่งรัฐบาล

ผลการวิจัยสามารถแจกแจงตามกลุ่มตัวอย่าง และสรุปได้ ดังนี้

กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนเดินโพย หมอคู่ และบุคคลรอบข้าง มีเนื้อหาเป็น

ข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ ประสบการณ์ซื้อ รูปแบบที่ซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ ได้แก่ การทำนาย โปรโมชัน สิทธิพิเศษ และนำเสนอแหล่งค้นหาข้อมูล

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ พบว่า (อันดับ 1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความชอบ รักความสนุก ความต้องการเงินรางวัลเพื่อนำไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ความฝัน (อันดับ 2) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ วันสำคัญ วันเกิด (อันดับ 3) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อยู่ปัจจุบันมีการซื้อขายหอย (อันดับ 4) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของหอยรัฐบาล เช่น รูปแบบหอยรัฐบาลมีการเล่นยาก

กลุ่มคนทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง เพื่อน และคนเดิน โภย มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจได้แก่ การนำเสนอเลขเด็ด โปรโมชัน สิทธิพิเศษ

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ พบว่า (อันดับ 1) ด้านจิตวิทยาได้แก่ ความต้องการเงินรางวัล ความมั่นใจ ความชอบ (อันดับ 2) ด้านวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อ โชคลาง ความฝัน (อันดับ 3) ด้านสังคมได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายหอย

กลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง เพื่อนบ้าน มีเนื้อหาเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจได้แก่ รูปแบบที่ซื้อ ประสบการณ์ซื้อของตนเอง ความเชื่อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ ได้แก่ นำเสนอแหล่งแสวงหาตัวเลข

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการซื้อ พบว่า (อันดับ 1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความมั่นใจ ความต้องการเงินรางวัล ความพึงพอใจ และด้านวัฒนธรรมได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชคลาง ความฝัน (อันดับ 2) ด้านสถานการณ์ได้แก่ โอกาสพิเศษและวันสำคัญ เช่น วันเกิด และด้านสังคมได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในปัจจุบันมีการซื้อขายหอย

นอกเหนือจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยได้พบข้อมูลปัจจัยการที่มีผลต่อการเลิกซื้อหอยใต้ดิน สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเลิกซื้อหอยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยการสื่อสาร ประเภทของสื่อที่มีผลต่อการเลิกซื้อ คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว และคนเดิน โภย มีเนื้อหาที่ช่วยในการตัดสินใจได้แก่ การความสะดวกในการซื้อ โดยใช้วิธีการนำเสนอด้วยการจูงใจ ซึ่งส่วนใหญ่เลิกซื้อจากการย้ายที่อยู่ ย้ายที่ทำงาน ทำให้ขาดการติดต่อกับคนขาย การสั่งซื้อการจ่ายเงินยากลำบาก และคนครอบครัวบังคับให้เลิกอย่างจริงจัง

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการเลิกซื้อ พบว่า (1) ด้านสังคมได้แก่ สังคมที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ไม่มีคนซื้อหอย (2) ด้านเศรษฐกิจได้แก่ มีความจำเป็นในการใช้เงิน มีอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่าผลตอบแทนจากหอย และหันไปเล่นการพนันชนิดอื่น (3) ด้านจิตวิทยาได้แก่ ตัดสินใจเลิกเล่นจริงจัง และไม่ยากกลับไปซื้อ (4) ด้านกฎหมายได้แก่ เกรงกลัวข้อกฎหมาย

นอกจากผลการวิจัย ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อหอยได้คืน ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหอยได้คืนได้แก่ คนเดินโพง และเจ้ามือ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรม การซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อในภาพรวม ได้ผลการวิจัย ดังนี้

พฤติกรรม การซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อในทัศนะของผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหอยได้คืนเป็นผู้ที่ซื้อหอยได้คืนมาก่อน หลังจากนั้นมีความจำเป็นเนื่องจากตงงาน ต้องการหารายได้เสริม และทำเป็นอาชีพ จึงพัฒนาตนเองเป็นผู้ขาย เนื่องจากเห็นว่า มีผลตอบแทนสูง คนซื้อจำนวนมาก และมีโบนัสในการขาย
2. วิธีการติดต่อสื่อสาร/ช่องทางในการติดต่อ เจ้ามือจะอาศัยคนเดินโพงเป็นตัวแทนในการติดต่อลูกค้า ซึ่งคนเดินโพงจะเป็นคนในท้องถิ่น จึงทำให้ผู้ซื้อสะดวกต่อการติดต่อ และคนเดินโพงจะติดต่อกับลูกค้าโดยตะเวนขายไปตามบ้าน
3. ช่วงเวลา/ สถานที่ซื้อ คนเดินโพงจะไปตามบ้านของผู้ซื้อในช่วงเย็นก่อนวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล 1- 2 วัน และช่วงเช้าถึงเที่ยงของวันออกสลาก
4. วิธีดึงดูดลูกค้า เจ้ามือใช้วิธีการแบ่งรายได้ให้กับคนเดินโพง ร้อยละ 20 - 30 จากยอดขาย และมีโบนัสพิเศษสำหรับคนเดินโพงที่มียอดขายสูง ๆ ส่วนการดึงดูดลูกค้าขึ้นอยู่กับคนเดินโพง ซึ่งคนเดินโพงใช้วิธีการนำเปอร์เซ็นต์จากรายได้ของตน มาใช้ในการดึงดูดลูกค้า เช่น ให้ส่วนลดหรือแถม ประมาณ ร้อยละ 5 - 20 ของยอดซื้อ และสิทธิพิเศษกับลูกค้าประจำ คือ ให้ซื้อเชื่อ
5. การสร้างความแตกต่าง เจ้ามือใช้การให้โบนัสพิเศษจากยอดขาย หรือมอบสิ่งของตอบแทนในโอกาสพิเศษแก่คนเดินโพง มีประกันตัวหากคนเดินโพงถูกตำรวจจับ และให้ความเชื่อถือในยามคนเดินโพงเดือนร้อน ส่วนคนเดินโพงสร้างความแตกต่างด้วยการจ่ายผลตอบแทนให้ลูกค้าเร็วกว่าเจ้าอื่น นำเสนอรูปแบบการซื้อใหม่ วิธีการเล่นใหม่ และผลตอบแทนที่น่าสนใจ
6. ข้อดีของหอยได้คืน คือ มีสิ่งล่อใจสูง ผลการออกรางวัลมีความน่าเชื่อถือ โอกาสออกรางวัลสูง มีรูปแบบการเล่นหลากหลาย ไม่มียอดซื้อขั้นต่ำ ไม่ถูกหักค่าธรรมเนียม และมีคุ้มค่ากว่ากิจกรรมอื่น ส่วนข้อด้อย ก็เป็นสิ่งผิดกฎหมาย

7. พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดินในอนาคต ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเห็นว่า จะเป็นปัญหาในสังคม เพราะพฤติกรรมการซื้อที่สืบทอดจากพฤติกรรมจากภายในครอบครัว การจำหน่ายของหวยรัฐบาลมีข้อจำกัดหลายประการ และไม่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการซื้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อ ปัจจัยที่มีผลทำให้เลิกซื้อ และข้อมูลในภาพรวมจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาหวยใต้ดิน โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนนำเงินสนับสนุนจากผู้ปกครอง เงินจากกองทุนกู้ยืม เพื่อการศึกษาไปใช้ในการซื้อ โดยผู้ปกครองบางคนรู้ว่าบุตรของตนเองซื้อหวยใต้ดิน แต่ไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะหรือมีการดักเตือน ส่วนกลุ่มคนทำงานจะนำเงินประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้สูงอายุจะนำเงินจากกองทุนเลี้ยงชีพผู้สูงอายุมาใช้ในการซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ซื้อหวยใต้ดินจะมีคนในครอบครัวซื้อหวยใต้ดินอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า

- ผู้ปกครอง ควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด สอบถามที่มาของรายได้ รายละเอียดค่าใช้จ่ายกับบุตรหลานที่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ พร้อมชี้แจงถึงโทษของการเล่นพนัน และที่สำคัญควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

- สถานศึกษาควรมีส่งเสริมคุณธรรม การจัดกิจกรรมการออม และส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักบริหารและการจัดการเงินของตน การนำไปใช้อย่างถูกวิธี การหลีกเลี่ยงตนเองจากแหล่งเสี่ยง การตระหนักถึงโทษของการพนัน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ อาจจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอก มีส่วนร่วมในการอบรม

- องค์กรส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้วัดเป็นสถาบันที่ขัดเกลาจิตใจของคนในชุมชน อาจมีการจัดกิจกรรมโดยส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าวัดทุกวันอาทิตย์ หรือในดอนเียน โดยพระสงฆ์ควรมีการนำเสนอข้อคิด และสอดแทรกสาระที่ทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาการพนัน เป็นต้น

- องค์กรส่วนท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงานในการดำเนินชีวิตภายใต้วิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนมีความรู้การจัดการเบื้องต้น ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมการใช้เหตุและผลในการดำเนินชีวิต

- องค์กรส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนต่าง ๆ รวมกลุ่มและการจัดกิจกรรมใช้เวลาว่างร่วมกัน เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาของชุมชน
- ผู้บริหารจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น (อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน) ควรนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาวัยได้ดิน เพื่อให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด
- รัฐบาลควรประเมิน และทบทวน โครงการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา กองทุนเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล และ โครงการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้โครงการจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วแล้ว ภายหลังจากการดำเนินโครงการมีผลกระทบอย่างไรต่อสังคม ยกตัวอย่างผลการวิจัยในครั้งนี้จะเห็นว่า ผู้ชื้อนำเงินจาก โครงการของรัฐมาใช้ในทางผิดวัตถุประสงค์ เช่น กลุ่มเยาวชนนำเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาไปใช้ในการซื้อหวย สะท้อนให้เห็นว่า โครงการต่าง ๆ ของรัฐเป็นการเอื้อต่อการกระทำผิดหรือไม่ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรมีการประเมิน หรือติดตามผล และผลกระทบที่ตามมาจากโครงการต่าง ๆ ด้วย

2. ผลการวิจัยพฤติกรรมการซื้อหวยได้ดิน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดินระหว่าง 300 - 900 บาทต่องวด (คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 16.36 ของรายได้) ถึงแม้มีสัดส่วนไม่สูงหากเทียบกับรายได้ แต่เงินที่ใช้ในการซื้อเป็นเงินที่ผู้ปกครองส่งมาให้เพื่อใช้ในการศึกษา จึงถือว่าการนำเงินมาใช้ในทางที่ผิด หากเงินเพียงพออาจจำเป็นต้องขอเงินผู้ปกครองเพิ่ม หรือหันไปหารายได้ในทางที่ผิด ส่วนกลุ่มคนทำงานมีค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน 2,000 - 10,000 บาทต่องวด (คิดเป็นร้อยละ 25.00 - 33.33 ของรายได้) ซึ่งถือว่ามีสัดส่วนสูงหากเปรียบเทียบกับรายได้ จำนวนเงินที่ใช้ในการซื้ออาจส่งผลกระทบต่อภาระบอมน การเกิดหนี้สิน และการแก้ปัญหาการเงินในทางที่ผิด ซึ่งจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมตามมา ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน 1,000 - 3,000 บาทต่องวด (คิดเป็นร้อยละ 10.00 - 40.00 ของรายได้) หากนำไปเทียบกับรายได้จะเห็นว่า มีสัดส่วนที่สูงมากซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องใช้เงินในดำเนินชีวิต หรือเป็นค่าพาหนะในการเดินทางไปรักษาตัว อาจส่งผลทำให้ในแต่ละเดือนมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต นอกเหนือจากนั้นยังพบว่า ผู้ซื้อหวยได้ดินส่วนใหญ่นิยมซื้อหวยได้ดินรูปแบบ สองตัวบน ถ่าง สามตัวหัว ท้าย เต็ง โท๊ด หรือหวยกระด้าง และหวยแอร์ที่มีผลตอบแทนที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ซื้อส่วนใหญ่นิยมซื้อเพียงงวดละ 1 ครั้ง โดยคนเดินโพยจะมารับยอดสั่งซื้อที่บ้านพักของตน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า

- ผู้ซื้อหวยได้ดิน ควรมีความตระหนักถึงปัญหาการพนันในสังคม ควรรู้จักประมาณตนเอง ตั้งอยู่ในความพอดี พอเพียง ใช้จ่ายในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคำนึงค่าใช้จ่ายในการอนาคต

- กลุ่มคนทำงาน และผู้สูงอายุควรใช้สัมนะทิจูในการปกครองเยาวชน การเป็นแบบอย่างที่ดี การประมาณตนเอง การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกับเยาวชน
- ผู้ปกครองควรสอดส่อง ดูแลเอาใจใส่ พฤติกรรมของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการแนะนำ ตักเตือน และหาแนวทางในการแก้ปัญหา อาจนำกิจกรรมนันทนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการหารายได้พิเศษ เพื่อให้บุตรหลานใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ผู้ปกครองควรมีการสำรวจแหล่งการพนันในสังคมที่อยู่ปัจจุบัน พยายามไม่ให้บุตรหลานไปยังแหล่งการพนัน (หวย) หากพบว่า บุตรหลานของตนมีส่วนเกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำหรือตักเตือน ที่สำคัญควรเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุตรหลาน
- ดำรวจควรนำข้อมูลพฤติกรรมการซื้อ เช่นสถานที่ซื้อ วิธีการสั่งซื้อได้ไปใช้เป็นแนวทางในการตรวจจับ ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด
- รัฐบาลควรมอบหมายให้กองสลากกินแบ่งรัฐบาลปรับปรุงรูปแบบการซื้อ วิธีการซื้อ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อ ในขณะเดียวกันควรนำข้อมูลพฤติกรรมการซื้อเป็นแนวทางแก้ปัญหาค้นคิดการพนันเสี่ยงโชค (หวย) ในระยะยาว

3. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า สื่อที่มีผลต่อการซื้อของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม คือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง คนเดิน โปย และบุคคลรอบข้าง อาทิ เพื่อน คนในครอบครัว ส่วนสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ตำรา ทำนายฝัน เอกสารเลขเก็ง เลขเด็ดมีผลต่อการซื้อในกลุ่มคนทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ มีเพียงสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีผลกับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา โดยใช้วิธีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตีความ แหล่งแสวงหาตัวเลข รวมถึงการนำเสนอตัวเลขในการซื้อ นอกจากนี้พบปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการซื้อหวยใต้ดินคือ 1) ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความต้องการเงินรางวัล นิสัยความชอบ และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ โชคลาง ความฝัน 2) ด้านสังคม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในสังคมที่อาศัยอยู่มีการซื้อขายหวย 3) ด้านสถานการณ์ ได้แก่ โอกาสพิเศษและวันสำคัญต่าง ๆ และ 4) ด้านกฎหมาย ได้แก่ ข้อจำกัดของสลากกินแบ่งรัฐบาลมีผลต่อรูปแบบการซื้อที่แตกต่างกันและส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า

- การแก้ปัญหาคารพนัน (หวย) ควรเริ่มแก้ปัญหาดังแต่รุ่นเด็ก ๆ ควรส่งเสริมให้เยาวชนมีกิจกรรมที่ดี สร้างความพึงพอใจชีวิตด้วยตัวเอง โดยสนับสนุนให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ที่ดีกับกิจกรรมที่ถูกต้อง ใช้ความสามารถตนเองมากกว่าโชคหรือโอกาสให้มีความสุขกับงานสร้างสรรค์ ให้รู้จักรอคอยความสำเร็จ และสิ่งสำคัญคือ ผู้ใหญ่ต้องไม่เป็นตัวอย่างของการเล่นการพนัน (หวย) ในบ้าน

- กลุ่มนักเรียน/นักศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายเยาวชน ด้วยการทำงานในรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถดึงเอาเยาวชนที่ประพาศติผิด เช่น ดิดหวย ดิดการพนัน ดิดยาเสพติด หรือแม้กระทั่งมีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ดังกล่าว มารับการบำบัด หรือชักจูงให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้ออง มีการเฝ้าระวังโดยสามารถแจ้งเบาะแสให้กับตำรวจได้

- ประชาชนผู้รับสารต้องพิจารณาไตร่ตรองข้อมูล การรับข่าวสารที่ได้รับก่อนตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ รู้จักใช้หลักเหตุ และผลเข้ามาปะกอบในการรับสื่อ รู้จักมุมมองที่แตกต่างกัน เช่นการที่มีการนำเสนอจงใจให้เลฆ หรือกระตุ้นยอดซื้อด้วยการจงใจ หากมองในอีกมุมมอง อาจได้คำตอบว่า เป็นการจงใจให้มีการซื้อเพิ่ม ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และด้วยเหตุใดจึงไม่ซื้อหรือเก็บไว้เอง เป็นต้น

- สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้กับเยาวชน โดยจัดกิจกรรมเสริมความรู้ อาทิ การจัดนิทรรศการ สอดแทรกเนื้อหาในการเข้าค่ายคุณธรรม จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อหว่างเยาวชน กิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเยาวชนเกิดการท้งานร่วมกัน ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาการพนัน

- สถาบันการศึกษา ควรเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างผู้ปกครอง และหน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหการพนัน (หวย) และลดพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน เริ่มจากสำรวจ จัดทำสถิติสถานที่เสี่ยงต่อการพนันในชุมชน นำมาวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ปัญห โดยให้ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งภาคประชาชน (ผู้ปกครอง) องค์กรส่วนท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อ.บ.ต. เทศบาล) วัด และสถานีตำรวจ เป็นต้น ในเบื้องต้นอาจสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ในการอบรมคุณธรรม การใช้ชีวิตพอเพียง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือเป็นการป้องกันไม่ให้เยาวชนซึ่งจะเป็นผู้ซื้อต่อไปในอนาคตมีจำนวนมากขึ้น

- องค์กรท้องถิ่นทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ควรมีนโยบาย และส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้กลุ่มเสี่ยง โดยอำนวยความสะดวกในการประสานงาน เช่น จัดกิจกรรมกีฬา โดยองค์กรท้องถิ่นมีหน้าที่ในการประสานของงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์ หรือการจัดการแข่งขันให้กับคนในชุมชนได้มีกิจกรรมร่วมกัน

- ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดแนวทางในการเผยแพร่ข่าวสาร การนำเสนอประเด็นที่ไม่เสี่ยงต่อการนำไปใช้แสวงหาตัวเลขมากเกินไป โดยเฉพาะวิทยุ ไม่ควรมีการนำเสนอตัวเลข วิธีการเล่นให้กับผู้ฟัง

- สื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดของผู้รับสารหรือประชาชนควรต้องเป็นผู้คัดกรองข่าวสาร ก่อนนำไปสู่ประชาชน และต้องนำเสนอประเด็นที่ชัดเจน ไม่หวังสร้างกระแส เพื่อให้เกิดความนิยมในสื่อของตน

- รัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารจังหวัดควรส่งเสริมให้สถาบันครอบครัว มีบทบาทในการจัดการการเงินภายในครอบครัว มีการวางแผนการใช้จ่าย กำหนดรายรับ - จ่าย เพื่อลดพฤติกรรมการใช้เงินซื้อหวยใต้ดิน ยึดแนวทางไม่มีรายรับ ก็ลดรายจ่าย โดยไม่หวังเสี่ยงโชค

4. ผลการวิจัยปัจจัยการที่มีผลต่อการเลิกซื้อหวยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า สื่อที่ผลต่อการเลิกซื้อคือ สื่อบุคคล ได้แก่ ตนเอง เนื่องจากไม่มีเวลาซื้อ ครอบครัวบังคับให้เลิก ไม่ได้อยู่ในสังคมที่มีการซื้อขายหวย และหันไปประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงกว่า ดังนั้นหากผู้ที่ต้องการเลิกซื้อหวยอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า

- ผู้ซื้อหวยใต้ดิน ควรมีความตั้งใจเลิกซื้ออย่างจริงจัง ซึ่งอาจอาศัยการประเมินโดยการเปรียบเทียบจากค่าใช้จ่ายที่เสียไปกับผลตอบแทนที่เคยได้รับจากการซื้อหวยใต้ดิน คู้มค่าหรือไม่ และนำไปทบทวนด้วยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่สูญเสียกับสิ่งของที่ต้องการ อาจทำให้ผู้ซื้อสะท้อนปัญหา และเลิกเล่นได้

- ผู้ซื้อหวยใต้ดิน ควรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการแก้ไขปัญหา การคิดหาเหตุและผล หากเรามีเกราะป้องกันตนเองแล้ว ให้หลีกเลี่ยงจากสังคมที่มีการซื้อขายหวยหากิจกรรมอื่นที่มีประโยชน์กับเวลาที่ใช้ในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับหวย เวลาในการซื้อหวย อาจเป็นการหารายได้เสริมในทางที่ถูกต้อง การออกกำลังกาย การเข้าวัดฟังธรรม การปฏิบัติธรรม เป็นต้น

- ครอบครัวถือว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้คนเลิกซื้อหวยใต้ดิน หากคนในครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี สอดส่องดูแล มีการกำชับให้ปฏิบัติ หรืออาศัยวิธีการจิตวิทยาเช่น ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อลดเวลาว่าง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสอดส่องดูแล แนะนำหรือตักเตือนจะช่วยให้คนในครอบครัวไม่ประพฤตินทางที่ผิด เป็นต้น

5. ผลการวิจัยแนวคิดของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน ได้แก่ คนเดินโพย และเจ้ามือ เป็นผู้ซื้อมาก่อน ต่อมาได้พัฒนาตนเองมาเป็นผู้ขาย เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ในการติดต่อซื้อขาย มีการอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการขาย โดยการลด แถม และให้ซื้อเชื่อ รวมถึงการสร้างความแตกต่างโดยพัฒนา และนำเสนอรูปแบบวิธีการเล่นใหม่ ผลตอบแทนที่น่าสนใจ และการป้องกันการตรวจจับด้วยการให้สินบนกับตำรวจแบบรายเดือน และของขวัญในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้วผู้ที่มีความเกี่ยวข้องยังเห็นว่า หวย

ไต้ดินยังคงจะอยู่ในสังคม เนื่องจากข้อจำกัดของหวยรัฐบาล นโยบายการขยายรูปแบบใหม่ ถึงแม้จะลดจำนวนผู้ซื้อหวยไต้ดินได้ แต่กลับเป็นการเพิ่มจำนวนผู้เล่นการพนันหวยมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า

- ประชาชนทั่วไปควรมีการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ หากพบเบาะแสการกระทำผิดให้แจ้งกับหน่วยงานการปกครอง
- สถาบันตำรวจ ควรมีการตรวจสอบการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ในสังกัด ถึงเรื่องการรับสินบน การรับส่วยอย่างจริงจัง นอกจากจะแก้ปัญหาหวยไต้ดินแล้ว ยังแก้ปัญหาอื่นได้ ๆ
- รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมาตรการในการควบคุมการเล่นการพนันหวยไต้ดิน โดยการปรับปรุงบทกฎหมายการกระทำผิดให้ชัดเจน และมีบทลงโทษผู้กระทำผิดรุนแรงมากขึ้น เพื่อจะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ตำรวจ เจ้ามือ คนเดิน โปย และผู้ซื้อเกรงกลัวต่อบทลงโทษและตัดสินใจเลิกซื้อ
- รัฐบาลควรเร่งให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลปรับปรุงรูปแบบ การบริการ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้า เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด ในขณะเดียวกันควรรหาแนวทางให้คนลดการเสี่ยงโชค (หวย) ทุกประเภทให้ลดลงด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการเก็บข้อมูล

1. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลปัจจัยที่มีผลการซื้อหวยไต้ดิน และเป็นข้อมูลอ้างอิงในภาพรวมทั้งจังหวัด
2. ควรมีการศึกษาประชากรทุกอำเภอ เพื่อสะท้อนให้พฤติกรรม การซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยไต้ดินทั้งจังหวัด
3. แบบสัมภาษณ์ควรมีแบบประเมินคุณสมบัติของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อยืนยันว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดหรือไม่
4. ควรมีแบบบันทึกการสังเกต เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม บริบทของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อจะสะท้อนให้เห็นบริบทของผู้ซื้ออย่างแท้จริง เช่น สภาพบ้าน สภาพแวดล้อมในขณะนั้น สีหน้าท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะนั้น เป็นต้น
5. ก่อนเก็บข้อมูลควรสร้างความสนิทสนมกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการมีส่วนร่วมในการซื้อ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน และเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด หรือนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่มีเกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น คนเดิน โปย เจ้ามือ คนซื้อด้วยกันเกริ่นนำ และแนะนำ

วัตถุประสงค์ ข้อตกลง สิทธิในการตอบก่อนจะเริ่มสัมภาษณ์ และในการสัมภาษณ์ควรใช้น้ำเสียงนุ่มนวล และสร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง

6. ควรทดสอบเครื่องมือในการสัมภาษณ์ประมาณ 2 - 3 ครั้งก่อนนำไปใช้จริงเช่น เรียงลำดับประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อป้องกันความสับสนในการสัมภาษณ์ ทดสอบเครื่องบันทึกเสียงใช้งานได้หรือไม่ เตรียมสมุด ปากกา หรือเตรียมเงินเพื่อใช้ในการมีส่วนร่วมในการซื้อ และในการสัมภาษณ์อาจจำเป็นต้องสร้างความสนิทสนมด้วยการซักถาม ข้อมูลตัวเลข รูปแบบในการซื้อกับผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปร

1. ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีข้อจำกัดทางสังคมสูง เช่น นักเรียน พนักงานของรัฐ ตำรวจ ครู เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อาจมีปัจจัยในการซื้อ ข้อจำกัดในการซื้อที่มากกว่าคนทั่วไป

2. ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เช่น กลุ่มตัวอย่างนอกเมือง และในเมือง เป็นต้น ซึ่งอาจพบพฤติกรรม และปัจจัยในการซื้อที่แตกต่างกัน

3. ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้ซื้อห่วยเป็นเพศหญิง หากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลาย ควรมีการกำหนดคุณสมบัติ จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์เพศชายมากขึ้น และในอัตราที่เท่ากันกับเพศหญิง เพื่อจะเป็นการศึกษาปัจจัยเรื่องเพศมีผลต่อการซื้อห่วยได้คิด ว่าสอดคล้องกับข้อมูลที่ปรากฏผลจากงานวิจัยนี้และงานวิจัยอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

4. ควรมีการศึกษา ที่มาในการซื้อ ทศนคติ และความพึงพอใจของผู้ซื้อห่วยได้คิดว่าเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลได้จะมีประโยชน์ในการสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ปรากฏในงานวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ควรศึกษา

1. ควรมีศึกษากลุ่มอาชีพนักเรียนอย่างละเอียด เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย ไม่มีรายได้ และมีประสบการณ์ซื้อไม่มาก ซึ่งในอนาคตอาจจะมีพฤติกรรมการซื้อ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสูงขึ้น เพื่อจะหาข้อสรุป และแนวทางในการแก้ปัญหาการพนันในเด็กได้ตรงจุดมากขึ้น

2. ควรมีศึกษากลุ่มที่เลิกซื้อห่วยได้คิด โดยศึกษาทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เลิกซื้อ ข้อมูลที่ได้ อาจเป็นแนวทางแก้ปัญหาห่วยได้คิด หรือสิ่งผิดกฎหมายในอนาคต

3. ควรมีการศึกษาเครือข่ายห่วยได้คิด การติดต่อสื่อสาร การเปลี่ยนแปลง การดำเนินธุรกิจของผู้เกี่ยวข้องกับห่วยได้คิดทั้งหมด เพื่อศึกษาปัจจัยในการดำรงอยู่ของห่วยได้คิด

4. ควรมีการศึกษาผลกระทบของนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับหวย เช่น ผลกระทบการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ผลกระทบการออกหวยออนไลน์ เพื่อสะท้อนปัญหา และเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาคนติดหวย

5. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เนื่องจากหวยใต้ดินอาศัยผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล ดังนั้นหากมีการศึกษาควรศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของสลากกินแบ่งรัฐบาลเปรียบเทียบกับหวยใต้ดิน นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาหาแนวทางปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลให้สามารถแข่งขันกับหวยใต้ดินได้ นอกจากนั้นควรนำผลที่ได้เป็นข้อมูลในการลดจำนวนผู้เล่นการพนันเสี่ยงโชคอีกด้วย